

Grey Scale #13

DANES PICTA .COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ STRATEGICZNO-OBRONNY
KATEDRA OBRONY TERYTORIALNEJ I CYWILNEJ

AON wewn. 4711/95

Do użytku wewnętrznego

Egz. Nr.....²

Płk dr Wacław SKOBEL

OCHRONA I OBRONA OBIEKTÓW W SYSTEMIE OBRONY TERYTORIALNEJ

69207

Akademia Obrony Narodowej

5/2712

05-002712-002-0

WARSZAWA

1995

3

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ STRATEGICZNO-OBRONNY
KATEDRA OBRONY TERYTORIALNEJ I CYWILNEJ

AON wewn. 4711/95

Do użytku wewnętrznego

Egz. Nr.....²

Płk dr Wacław SKOBEL

OCHRONA I OBRONA OBIEKTÓW W SYSTEMIE OBRONY TERYTORYALNEJ

69207

~~Akademia Obrony Narodowej~~

~~S/2712~~

~~05-002712-002-0~~

WARSZAWA

1995

WYDZIAŁ STRATEGICZNO-OBRONNY
KATEDRA OBRONY TERYTORIALNEJ I CYWILNEJ

AON wewn.4711/95

Do użytku wewnętrznego

Egz. nr.....

OCHRONA I OBRONA OBIEKTÓW

W SYSTEMIE OBRONY TERYTORIALNEJ

Opracował:
płk dr Wacław SKOBEL

SPIS TREŚCI

	Strona
WPROWADZENIE	3
1. Ochrona i obrona obiektów w dotychczasowych doświadczeniach.	4
2. Ochrona i obrona obiektów w systemie obrony terytorialnej.	7
PODSUMOWANIE	13
BIBLIOGRAFIA	13

ZAŁĄCZNIK:

Jednostki bojowe wojsk obrony terytorialnej RFN.

Strona

1	ROZWIĄZANIE .....
4	Opis i obrona obiektów w nowoczesnych dotychczasach .....
7	Opis i obrona obiektów w systemie obrony terytorialnej .....
12	WYKONANIE .....
13	WNIOSKI .....

Pracowni:
Pracownik wojak obrony terytorialnej WOT

W P R O W A D Z E N I E

Wśród wielu problemów, wymagających rozwiązania podczas budowy systemu obrony terytorialnej, jednym z pilniejszych jest kwestia ochrony i obrony obiektów ważnych dla obronności państwa. Nie jest to bynajmniej problem nowy jednak szczególnego znaczenia ochrona i obrona obiektów nabrała dopiero w okresie II wojny światowej i okresie późniejszym. Było to związane z burzliwym rozwojem sił (partyzanckich, dywersyjnych, specjalnych itp.) przygotowywanych do zakłócania funkcjonowania zaplecza przeciwnika, od którego sprawności w coraz większym stopniu uzależnione było działanie sił zbrojnych. Powszechność i skuteczność akcji dywersyjnych zmusiła walczące strony do tworzenia i angażowania w coraz większym stopniu wyspecjalizowanych (ochronnych, wartowniczych) jednostek wojskowych do zadań ochrony i obrony obiektów. Często też angażowano do tego celu jednostki wojsk tzw. operacyjnych.*)

Oprócz doświadczeń wojennych bogatych wniosków z zakresu przygotowania i prowadzenia ochrony i obrony obiektów dostarczają rozwiązania z niedawnej przeszłości. W okresie przynależności Polski do Układu Warszawskiego, w składzie ówczesnych wojsk OTK utworzono wiele specjalistycznych, samodzielnych pododdziałów ochrony obiektów szczególnie ważnych dla obronności państwa. O wadze jaką wówczas przywiązywano do tej kwestii świadczy fakt, że ustalenia dotyczące ochrony i obrony obiektów GN uregulowane były uchwałą Komitetu Obrony Kraju.**)

Wydaje się, że poznanie tych ustaleń poza war-

~~⊗~~ Stopień angażowania wojsk do zadań ochronno-obronnych na zapleczu przedstawiono w opracowaniu: W. Skopec, K. Gąsiorek, "Działania nieregularne sił OI", wyd. ACN, Warszawa 1955.

** Uchwała nr 09/KOK z dnia 28 czerwca 1954 r. w sprawie szczególnej ochrony obiektów gospodarki narodowej w czasie podwyższania gotowości obronnej państwa.

tościami poznawczymi może przyczynić się do lepszego wypracowania założeń ochrony i obrony obiektów w nowych uwarunkowaniach polityczno-militarnych RP.

1. OCHRONA I OBRONA OBIEKTÓW W PRZESZŁOŚCI

Zgodnie z ustaleniami wynikającymi ze wspomnianej ustawy siły zbrojne odpowiedzialne były za ochronę obiektów gospodarki narodowej tzw. kategorii I. Ponadto siły zbrojne ochraniały co oczywiste, obiekty wojskowe. Do obiektów kategorii I zaliczano zakłady zbrojeniowe, urzędnia komunikacyjne, łączności i energetyczne - mające szczególne znaczenie dla obronności kraju. Znamienne jest, że obiekty kat. I ustalał minister obrony narodowej w porozumieniu z ministrem spraw wewnętrznych a następnie ich wykaz przekazywał zainteresowanym ministrom i wojewodom. Taki tryb postępowania uwalniał nie tylko ministrów i wojewodów lecz także dyrektorów (kierowników) szczególnie ważnych obiektów dla dbałości o ich bezpieczeństwo w czasie wzrostu zagrożenia i wojny.

W wytypowanych obiektach kat. I organizowano na czas "W" ochronę szczególną, która polegała na:

- ochronie specjalnej (wg zasad określonych przez ministrów ON i SW);
- ochronie fizycznej wykonywanej przez pododdziały sił zbrojnych, zmilitaryzowane formacje uzbrojone itp.;
- zabezpieczeniu technicznym (system przepustkowy, alarmowy, ostrzegania i powiadamiania o napadzie zbrojnym, przeszkody inżynieryjne, stanowiska ogniowe itp.).

Ochronę fizyczną obiektów gospodarki narodowej wykonywała również MO w ramach swego ogólnego zakresu działania w dziedzinie bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego.

Wszystkie obiekty wojskowe i gospodarki narodowej kat.I, chronione przez jednostki ochrony (mobilizowane przez ministrów ON i SW) ujęte były w odpowiednich planach opracowywanych w okręgach wojskowych (oddziałach OT) i wojewódzkich sztabach wojskowych. Natomiast plany ochrony i obrony konkretnych obiektów opracowywali dowódcy wydzielonych do ochrony jednostek wojskowych (MON i MSW) w uzgodnieniu z właściwymi kierownikami jednostek organizacyjnych GN.

Do ochrony obiektów - zależnie od ich znaczenia gospodarczo-obronnego, charakteru zabudowy i położenia w terenie, wydzielane były odpowiednie pod względem wielkości jednostki tzn.: bataliony kat. A, B lub C (od 340 do 230 żołnierzy), kompanie kat. A lub B (112 lub 76 żołnierzy) i plutony kat. A lub B (33 lub 27 żołnierzy). Z chwilą przyjęcia obiektu pod ochronę przez jednostkę wojskową, formacje uzbrojone dotychczas chroniące obiekt operacyjnie podporządkowywane były dowódcy tej jednostki. Jednostki ochrony w uzbrojeniu miały jedynie broń strzelecką i nie posiadały środków przeciwpancernych ani - w większości przypadków - przeciwlotniczych. Dysponowały także skromną liczbą pojazdów mechanicznych. W batalionach znajdowały się bowiem trzy lub cztery pojazdy, w kompaniach zaś tylko jeden samochód.

Obowiązujące wówczas zasady ochrony obiektów oraz struktury organizacyjne jednostek ochrony nie spełniały warunków łączenia ich w większe jednostki, co z punktu widzenia możliwości ich ewentualnego wykorzystania do działań obronnych mogłoby okazać się pożądane. Nawet w przypadku formowania kilku jednostek ochrony

- 3 -

w jednym garnizonie nie występowała między nimi żadna zależność. Każda z nich była samodzielna i ochraniała odrębny obiekt (grupę obiektów). Decyzję w sprawie wydzielania dodatkowych sił w celu wzmocnienia załogi ochronnej w razie zbrojnego napadu na obiekt podejmował dowódca okręgu wojskowego.

Ochrona i obrona obiektów realizowana była poprzez wydzielanie załóg ochronnych w składzie zapewniającym wykonanie zadań przez dłuższy okres czasu (od kilku do kilku tygodni) lub poprzez wystawienie wart. Załoga ochronna prowadziła działania w strefie obejmującej obiekt i przyległy do niego teren na głębokość do kilkuset metrów oraz na bliskich podejściach do 3-4 km od obiektu.*)

Należy podkreślić, że ochrona i obrona obiektów mogła być realizowana także przez doraźnie wyznaczone jednostki (zwłaszcza OT i obrony wewnętrznej) jako rodzaj bojowych działań przeciwdywersyjnych w obszarach wyjątkowego zagrożenia dywersyjnego. Szczególną formą ochrony i obrony obiektów była ochrona stanowisk kierowania organizowana siłami odpowiednio przygotowanych zgrupowań wojskowych MON lub MSW.

Analizując przedstawione ustalenia (pisane w czasie przeszłym, mimo że wiele z nich obowiązuje do chwili obecnej) można stwierdzić, że ochrona i obrona obiektów była funkcją działań przeciwdywersyjnych. W odniesieniu do działań ochronnych ich celem było uniemożliwienie przedostania się osób niepowołanych na teren obiektu, zapewnienie porządku i bezpieczeństwa, przeciwdziałanie aktom dywersji lub innym przejawom wrogiej działalności.

Natomiast celem obrony obiektu było niedopuszczenie do jego zbrojnego opanowania (najczęściej przez siły dywersyjne) lub wyrząd-

*) Szerzej: "Instrukcja o zasadach prowadzenia działań ochronno-obronnych", wyd. MON 1983, (sygn. IOI 76/83).

dzienia istotnych szkód. Zwraca także uwagę administracyjny, wręcz arbitralny tryb zaliczania obiektów do kategorii ochrony, a także mało efektywne, statyczne sposoby realizacji zadań. Można jedynie wnioskować, że aktywną oraz prewencyjną część działań ochronnych miały realizować - i były w stanie to uczynić - inne, wojskowe i pozamilitarne, siły OTK w ramach szeroko rozumianej obrony przeciwdywersyjnej. W obecnych warunkach uznając za sensowną organizację ochrony i obrony w jej wymiarze taktycznym - dotyczącym pojedynczych obiektów - zastanowić się należy nad weryfikacją generalnych założeń realizacji tego zadania.

2. OCHRONA I OBRONA OBIEKTÓW W SYSTEMIE OBRONY TERYTORIALNEJ RP

Konieczność weryfikacji dotychczasowych założeń ochrony i obrony obiektów wynika z odmiennej sytuacji polityczno-militarnej RP. W obecnych warunkach nie można traktować tego problemu jako części ochrony zaplecza tzw. frontu zewnętrznego lecz jako integralny element ochrony i obrony okręgu wojskowego, regionu (województwa) bądź wręcz miasta lub miejscowości.

Punktem wyjścia tejże weryfikacji powinna być analiza i ocena rzeczywistego zagrożenia obiektów w jej skali makro (kraj, OW) i mikro (miejscowość, obiekt). Na podstawie wyciągniętych wniosków będzie można określić potrzeby oraz formy i sposoby działań obronno-obronnych.

Już pobieżna analiza zagrożenia wskazuje na konieczność odstąpienia od jednostronnego traktowania ochrony i obrony obiektów jako funkcji działań przeciwdywersyjnych. Aktualnie wobec możliwości agresywnych działań potencjalnych przeciwników należy się liczyć

nie tylko z dywersyjnym oddziaływaniem na określone obiekty. Wielce prawdopodobne może być także dążenie do ich uchwycenia w stanie nienaruszonym przez siły desantowe, rajdowe, powietrzno-szturmowe a także oddziały wydzielone wojsk lądowych przeciwnika.

Wobec takiego rozumienia zagrożenia ochrona i obrona obiektów obok funkcji przeciwdywersyjnych musi spełniać - w realnym wymiarze - funkcję szerzej rozumianej obrony miasta, województwa lub okręgu stając się jej elementem punktowo-przestrzennym.

Przestrzenny charakter walki zbrojnej stwarzający zagrożenie wtargnięciem w głąb kraju z powietrza i uchwycenie rejonów i obiektów kluczowych dla obrony państwa podnosi rangę (znaczenie) ich ochrony i obrony w obronie RP. Na znaczenie tych kluczowych dla obronności państwa obiektów i rejonów zwracano uwagę już w bardzo odległej przeszłości. Około 600 lat temu Sun Tzu m.in. pisał: "Jeśli jesteś w stanie utrzymywać wszystkie ważne strategiczne punkty na swoich drogach, możesz nie obawiać się, że wróg wkroczy".*) Również Clausewitz zwracał uwagę na znaczenie tzw. "pozycji kluczowych w strategii"**) pisząc: "Jeśli istnieje taki obszar, bez którego posiadania nie można się odważyć na wtargnięcie do kraju nieprzyjacielskiego, to słusznie nazwiemy go kluczem tego kraju (...) za klucz kraju zaczęli uważać punkty, które rozstrzygają o posiadaniu całości".***) Także w aktualnym regulaminie Bundeswehry spotykamy określenie "rejon kluczowy".****)

Uznając za celowe angażowanie jednostek wojskowych do ochrony nie tylko obiektów wojskowych lecz także gospodarki narodowej zwa-

---

*) Sun Tzu, "Sztuka wojny", Wyd. Przedświt, Warszawa 1994, s. 65.

**) C.v. Clausewitz, "O wojnie", Wyd. MON, Warszawa 1958, t. 2., s. 95.

***) Tamże, s. 32.

****) "Regulamin walki wojsk lądowych Bundeswehry HDv 100/100", s. 59

ryfikować je należy zarówno pod względem jakościowym jak i ilościowym. Ponadto należałoby zmienić tryb kwalifikowania obiektów do tzw. kategorii I, czyli kluczowych dla obronności kraju. Chodzi tu przede wszystkim o zmniejszenie liczby mało skutecznych, statycznych i mało samodzielnych jednostek typowo wartowniczych i zastąpienia ich bardziej wszechstronnymi siłami.

Ze względu na to, że obrona bezpośrednia (~~stacjonarna, wartownicza~~) stanowić może tylko uzupełnienie wszystkich innych skuteczniejszych form i sposobów składających się na obronę przeciwdywersyjną a obrona obiektów, jak wczyniejs wspomniano, powinna być elementem szerejs rozumianejs obrony punktowo-przestrzennej wydaje się celowe organizować ją przede wszystkim wewnętrznymi siłami każdego obiektu. Mogą to być:

- jednostki specjalnie przygotowane do takich zadań (np. pododdziały ochrony podległe szefom W(R)Szw, komendantom garnizonów, ochrony lotnisk);
- siły użytkowników obiektów (np. personel składnic);
- jednostki obsługujące drogi samochodowe i linie kolejowe oraz inne obiekty komunikacyjne użytkowane przez siły zbrojne (np. jednostki drogowo-mostowe, eksploatacyjno-drogowe, kolejowe, pontonowe itp.).

Większość wymienionych jednostek będą stanowiły oddziały i samodzielne pododdziały wojsk obrony terytorialnej, co już z tego względu usytuowuje ochronę i obronę obiektów w systemie (przedmiotowym) obrony terytorialnej RP.

Również w odniesieniu do obiektów gospodarki narodowej, w coraz większej liczbie prywatnych, odpowiedzialność za ich ochronę powin-

na spoczywać na ich kierownikach. Mogą oni wykorzystywać pozamilitarne oddziały ochrony (straże przemysłowe, bankowe, pontonowe, ochrony kolei, agencje ochrony itp.). Jedynie w odniesieniu do obiektów decydujących o skuteczności obrony państwa i wykorzystywanych przez wojska ochronę ich powinny przejmować siły zbrojne. Kwestią otwartą jest sprawa - kto powinien decydować czy obiekt jest ważny dla skuteczności, trwałości bądź efektywności obrony? Na tym etapie rozeznania problemu można wskazać na Sztab Generalny WP jako organ decyzyjny w tej sprawie, co wynika z jego odpowiedzialności za przygotowanie planów operacyjnych. Obiekty wskazane przez Sztab Generalny WP, używając określenia znanego w siłach zbrojnych - kategorii I, należałoby podzielić na niższe kategorie (podkategorie) przekazując uprawnienia dotyczące ich ochrony sztabom OW i W(R)SzW. Tym samym można byłoby wyróżnić obiekty za których ochronę i obronę odpowiadałby bezpośrednio dowódca OW i te których ochronę przygotowywałby szef W(R)SzW.

W tym sensie wydaje się celowe przygotowanie w wojskach lądowych obrony terytorialnej:

- a) pułków ochrony (żandarmerii) - podporządkowanych dowódcom okręgów wojskowych, które powinny być przewidywane do czasowej (doraźnej) ochrony i obrony obiektów na obszarze całego okręgu;
- b) batalionów ochrony (niekiedy kompanie) przygotowywanych do ochrony i obrony obiektów na obszarze województwa.

W rodzajach sił zbrojnych (WLOP i MW) podstawowymi pododdziałami ochrony powinny być bataliony. Nie wyklucza to możliwości tworzenia także, zwłaszcza w mniejszych garnizonach, kompanii ochrony.

Proponowane jednostki należałoby przygotowywać pod względem wykształcenia i wyposażenia nie tylko do służby typowo wartowniczej,

lecz także do prowadzenia regularnej obrony w rejonie obiektu. Ponadto powinny one być przygotowywane do prowadzenia działań nie-regularnych w wypadku utraty lub zniszczenia chronionego obiektu.

Rozpatrując ochronę i obronę w skali taktycznej, dotyczącej konkretnego obiektu, należy potwierdzić celowość organizowania:

- ochrony szczególnej siłami wojskowych służb informacyjnych i współpracujących z nimi sił UCP;
- ochrony fizycznej oraganizowanej w formie wart lub załóg ochronnych wydzielanych z oddziałów (pododdziałów) ochronnych;
- ochrony technicznej organizowanej na bazie nowoczesnych systemów alarmowych oraz wykorzystującej dotychczasowe, nadal skuteczne systemy zabezpieczenia, przede wszystkim inżynierskiego.

Zarówno ochrona fizyczna jak i techniczna powinna umożliwiać sprawne przechodzenie od przeciwdywersyjnej do regularnej obrony w rejonie obiektu.

Kwestie rozwiązania ochrony konkretnych, liniowych, przestrzennych czy punktowych obiektów są na ogół dobrze znane. W każdej jednostce wojskowej znajduje się plan jej ochrony a w WSzW. również plany ochrony poszczególnych obiektów. Uwzględniają one możliwe aspekty zagrożenia obiektów oraz możliwości ich ochrony samodzielnie i we współdziałaniu z innymi siłami wojskowymi i pozamilitarnymi. Dlatego też w niniejszym opracowaniu pomija się kwestie organizacji ochrony konkretnych obiektów. Nie można jednak pominąć kwestii skuteczności ochrony i obrony obiektów. Ograniczenie się wyłącznie do działań typowo wartowniczych (statycznych) i ograniczonych, co do przestrzeni i czasu ich prowadzenia, działań aktywnych (tzw. zaczepnych działań przeciwdywersyjnych) na bliskich podejściach do obiektu pozwala ewentualnemu przeciwnikowi na stosunkowo

swobodny wybór miejsca, czasu i sposobu wykonania uderzenia. Niezgodne jest więc wypracowanie bardziej aktywnych prowadzonych w większej operacyjnej skali form i sposobów działań wspierających statyczną ochronę obiektów. Składać się na nie powinny działania rozpoznawcze służb specjalnych, a także organów i sił (rozpoznawczych) wojskowych i Policji (tzw. działania operacyjne). Mogą to być także działania blokujące i prewencyjne (kontrola dokumentów itd.) w miejscach kanalizujących ruch. Pewnym wyrazem takich form działań może być osłona granicy z państwem nie będącym stroną konfliktu.

Wydaje się, że bardziej skutecznej ochronie i obronie obiektów, polegającej na przesunięciu wysiłków na aktywne formy działań powinno służyć tworzenie rejonów ochrony i obrony obejmujących kilka kluczowych obiektów. Działające w tym rejonie oddziały lub samodzielne pododdziały ochrony miałyby większe możliwości wydzielenia sił do działań zaczepnych na dalszych podejściach do obiektu oraz tworzenia ruchliwych odwodów.

Szeroki zakres sygnalizowanych działań sugeruje angażowanie do ich realizacji nie tylko pododdziałów ochrony i obrony lecz również innych jednostek obrony terytorialnej. Na szczeblu województw mogą to być pułki lub bataliony obrony terytorialnej, a na szczeblu okręgu - brygady OT i pułki żandarmerii. Wymienione jednostki należałoby również przewidywać do wzmocnienia obrony obiektów w przypadku zaatakowania jej przez znaczne siły przeciwnika - przekraczające możliwości obronne pododdziałów ochronno-obronnych.

Być może pomocne w rozwiązywaniu problemów ochrony i obrony obiektów siłami OT mogą być niedawne doświadczenia z tego zakresu wojsk obrony terytorialnej RFN przedstawione w załączniku.

PODSUMOWANIE

Ochrona i obrona obiektów wojskowych i ważnych dla obronności państwa jest jednym z zadań obrony terytorialnej. W obecnych warunkowaniach nie może być jednak traktowana wyłącznie w kategoriach działań przeciwdywersyjnych lecz także jako element obrony obszarów odpowiedzialności okręgu wojskowego i województwa. Dotychczasowe ustalenia nie uwzględniają takich możliwości preferując tworzenie dużej liczby stacjonarnych, mało aktywnych pododdziałów ochrony (w w istocie wartowniczych). W poszukiwaniach nowych rozwiązań należałoby skupić się na tworzeniu bardziej wszechstronnych - pod względem wyszkolenia, uzbrojenia i wyposażenia - jednostek zdolnych podjąć walkę o otrzymanie ochranianego obiektu.

Niniejsze opracowanie będące podsumowaniem wstępnych prac autora nad problemem może stanowić jedynie materiał do dyskusji a nie zamknięcie problemu. Dyskusja jest tym pilniejsza, że obecnie nie ma aktualnej literatury przedmiotu z zakresu ochrony i obrony obiektów. Szczególnie niepokoi brak publikacji dotyczących tej kwestii od ponad pięciu lat.

BIBLIOGRAFIA

1. Uchwała nr 09/84 KOK z dnia 28 czerwca 1984 r. w sprawie szczególnej ochrony obiektów gospodarki narodowej w czasie podwyższenia gotowości obronnej państwa i wojny.
2. Instrukcja o zasadach prowadzenia działań ochronno-obronnych. Wyd. MON, Warszawa 1983.
3. Instrukcja o zabezpieczeniu inżynieryjnym militarnej obrony terytorium kraju. Wyd. MON, Warszawa 1984.

4. Obrona terytorium kraju. Wyc. ASG WP, Warszawa 1981.
5. Obrona terytorium kraju. Terminy, struktury organizacyjne, warianty rozwiązań. Wyd. ASG WP, Warszawa 1983.
6. Godleś H., Wybrane problemy obrony przeciwdywersyjnej obszaru kraju. Przegląd OTK 2/24/, Warszawa 1985.

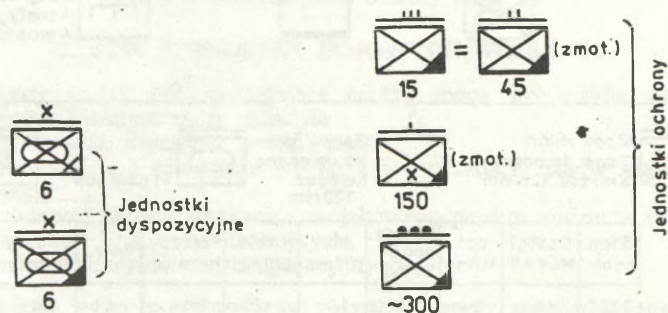
JEDNOSTKI BOJOWE WOJSK OBRONY TERYTORIALNEJ RFN*

E. Brücker: Das Territorialheer — Aufgaben, Gliederung und Kräfte. Kampftruppen nr 3/1982 r., s. 93—97.

PRZEZNACZENIE I STRUKTURA ORGANIZACYJNA JEDNOSTEK BOJOWYCH OT

Jednym z ważniejszych zadań realizowanych przez wojska OT, w ramach zapewnienia swobody operacyjnej siłom zbrojnym NATO na terytorium RFN, jest ochrona i obrona rejonów oraz obiektów w tylowej strefie działań bojowych. Wynika to m.in. z porozumienia zawartego między rządem federalnym a naczelnym dowództwem połączonych sił zbrojnych NATO w sprawie podziału kompetencji i współpracy dowództw NATO z terytorialnymi organami dowodzenia w czasie wojny. Porozumienie to ustala odpowiedzialność dowództw połączonych sił zbrojnych NATO za prowadzenie operacji wojskowych na terytorium RFN w tzw. przedniej strefie działań bojowych, a terytorialnych organów dowodzenia — za zapewnienie swobody operacyjnej siłom zbrojnym NATO w tylowej strefie działań bojowych.

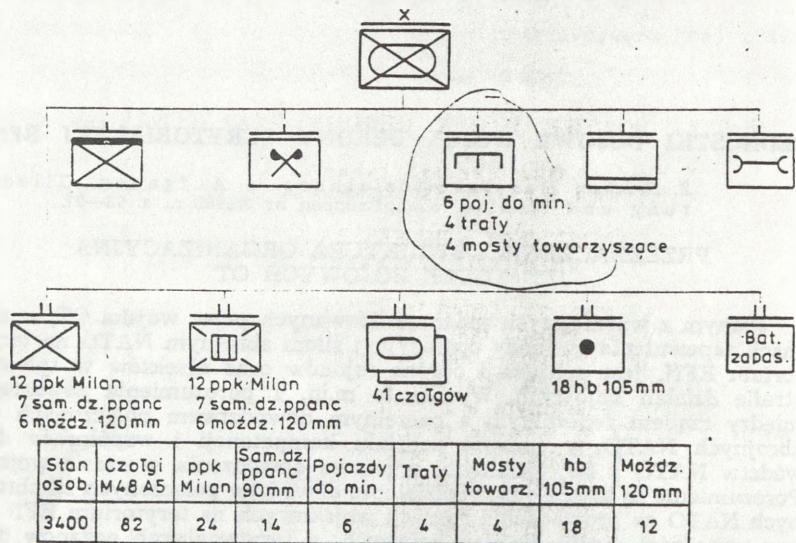
Do ochrony i obrony rejonów oraz obiektów są przeznaczone głównie jednostki bojowe wojsk OT. W Bundeswehrze dokonuje się obecnie reorganizacji tych jednostek (planowane zakończenie — w 1985 r.). Po zakończeniu reorganizacji, jednostki bojowe wojsk OT mają się dzielić na dyspozycyjne i ochrony. Będą one stanowiły główną siłę bojową wojsk OT (rys. 1).

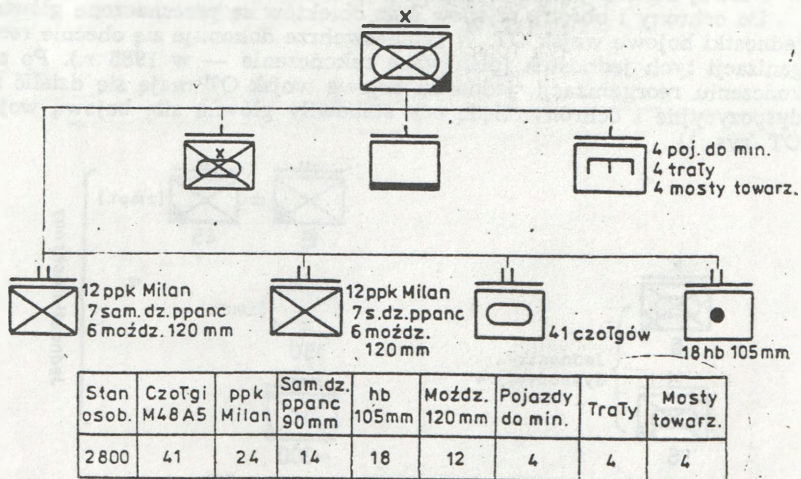
Rys 1. Jednostki bojowe wojsk OT

* Streszczenie z jęz. niem. — W. P. (przyp. Red.).

W skład jednostek dyspozycyjnych będzie wchodziło 6 brygad zmechanizowanych i 6 brygad zmotoryzowanych. Występować one będą w szeregu okręgu wojskowego. Każdy okręg wojskowy będzie dysponował dwiema brygadami wojsk OT (BZ i BZmot). Brygady zmechanizowane w okresie pokoju będą rozwinięte i ukompletowane pod względem stanu

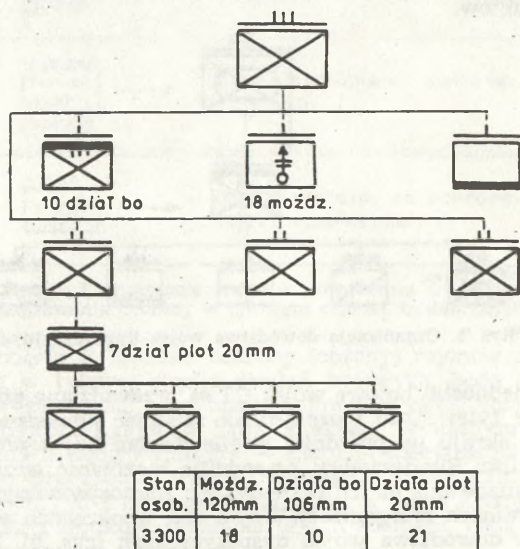
Rys. 2. Organizacja BZ wojsk OT

Rys. 3. Organizacja BZmot wojsk OT

osobowego następująco: jedna — w 85%, trzy — w 65% i dwie — w 52%; natomiast brygady zmotoryzowane będą jednostkami mobilizowanymi (rys. 2 i 3). W 1982 r. zakończono już organizowanie brygad zmechanizowanych (o numerach kolejno od 51 do 56) i po osiągnięciu gotowości bojowej, dwie z nich (51 i 56 BZ) podporządkowano NATO.*

W skład jednostek ochrony będzie wchodziło 15 pułków, 150 kompanii i 300 plutonów ochrony. Pułki ochrony będą formowane na czas wojny na bazie 45 batalionów piechoty zmotoryzowanej (mob.) na szczeblu wybranych obwodowych dowództw obrony, w zależności od zadań przewidywanych na czas wojny dla danego dowództwa (rys. 4). Natomiast kompanie i plutony ochrony będą formowane na szczeblu powiatowych dowództw obrony.

Rys. 4. Organizacja pułku ochrony wojsk OT

UŻYCIJE JEDNOSTEK BOJOWYCH WOJSK OT

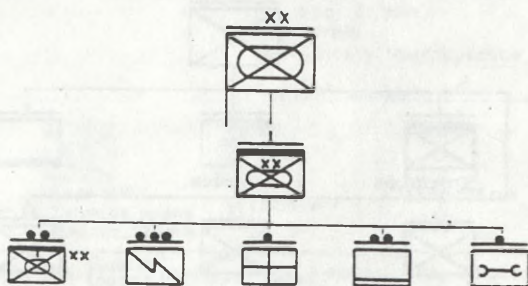
Brygady wojsk OT, posiadające czołgi, mogą być użyte, zdaniem specjalistów Bundeswehry, m.in. do:

- zwalczania desantów przejeźdnika;
- blokowania i niszczenia wojsk, które przedarły się w głąb przez linię frontu;
- czasowej obrony ważnych z wojskowego punktu widzenia rejonów, np. ciałnin lub linii komunikacyjnych;
- osłony skrzydeł wojsk operacyjnych.

* Na czas wojny prawdopodobnie wszystkie brygady zmechanizowane wojsk OT zostaną podporządkowane NATO (podobnie jak wojska operacyjne).

Brygady zmechanizowane wojsk OT mogą być również użyte do wsparcia wojsk operacyjnych w przedniej strefie działań bojowych.

Pułki ochrony, jako jednostki zmotoryzowane, są przewidziane przede wszystkim do ochrony (dozorowania) rejonów w tylowej strefie działań bojowych, a także czasowego wiązania walką przeciwnika, zwłaszcza gdy nie dysponuje on ciężkim uzbrojeniem. Nie wyklucza się także możliwości samodzielnego wykonywania zadań przez bataliony piechoty zmotoryzowanej. Natomiast kompanie i plutony ochrony mają ochraniać obiekty wojskowe i cywilne o znaczeniu wojskowym. Kompanie ochrony mają być pododdziałami zmotoryzowanymi i w zależności od sytuacji bojowej będą się przemieszczać od jednego obiektu (miejsowości) do drugiego, a plutony ochrony są przewidziane w zasadzie do stacjonarnej ochrony obiektów.

Rys. 5. Organizacja dowództwa wojsk dyspozycyjnych

Mimo że jednostki bojowe wojsk OT są przewidziane głównie do działań w strefie tylowej, to może jednak zaistnieć konieczność ich użycia na przednim skraju (w przedniej strefie działań bojowych). W związku z tym specjaliści Bundeswehry przewidują możliwość łączenia tych jednostek i organizowania na ich bazie dywizji zmotoryzowanych OT. W tym też celu, w ramach reorganizacji wojsk OT, w okręgach wojskowych są organizowane dowództwa wojsk dyspozycyjnych (rys. 5). Dowództwa te (po jednym w każdym okręgu wojskowym) są w okresie pokoju skadrowane a po mobilizacyjnym uzupełnieniu będą stanowiły jak gdyby ruchome sztaby dywizji. Dowództwom tym na czas wykonywania zadania bojowego mogą być podporządkowane jednostki bojowe wojsk OT danego okręgu. Tak więc, dowództwa wojsk dyspozycyjnych — z podporządkowaną brygadą OT (przeważnie BZmot lub w określonych sytuacjach — BZ i BZmot), pułkiem ochrony oraz niezbędnymi jednostkami rodzajów wojsk i służb (danego okręgu) — organizować będą dywizje zmotoryzowane wojsk OT, które mogą być użyte do wsparcia wojsk operacyjnych lub też do wykonywania zadań w tylowej strefie działań bojowych.

W związku z tym, że jednostki bojowe wojsk OT użyte do wsparcia wojsk operacyjnych będą wykonywały swoje zadania według podobnych jak i one zasad, w dalszej części zostaną przedstawione jedynie niektóre poglądy zachodniemieckich specjalistów wojskowych na ochronę (obronę) rejonów i obiektów.

xxx Dtwo teryt.	→	Uzgodnia z Grupą Armii główne przedsięwzięcia w zakresie ochrony rejonów i określa obiekty kluczowe
xx Dtwo OW	→	Określa odcinki terenu (rejonu) i obiekty o kluczowym znaczeniu dla danego rejonu
x Obwod. dtwo obrony	→	Odpowiedzialne za ochronę (dozorowanie) rejonu
iii Powiat dtwo obrony	→	Odpowiedzialne za ochronę obiektów
xxx KA	→	Odpowiedzialny za ochronę rejonu i obiektów

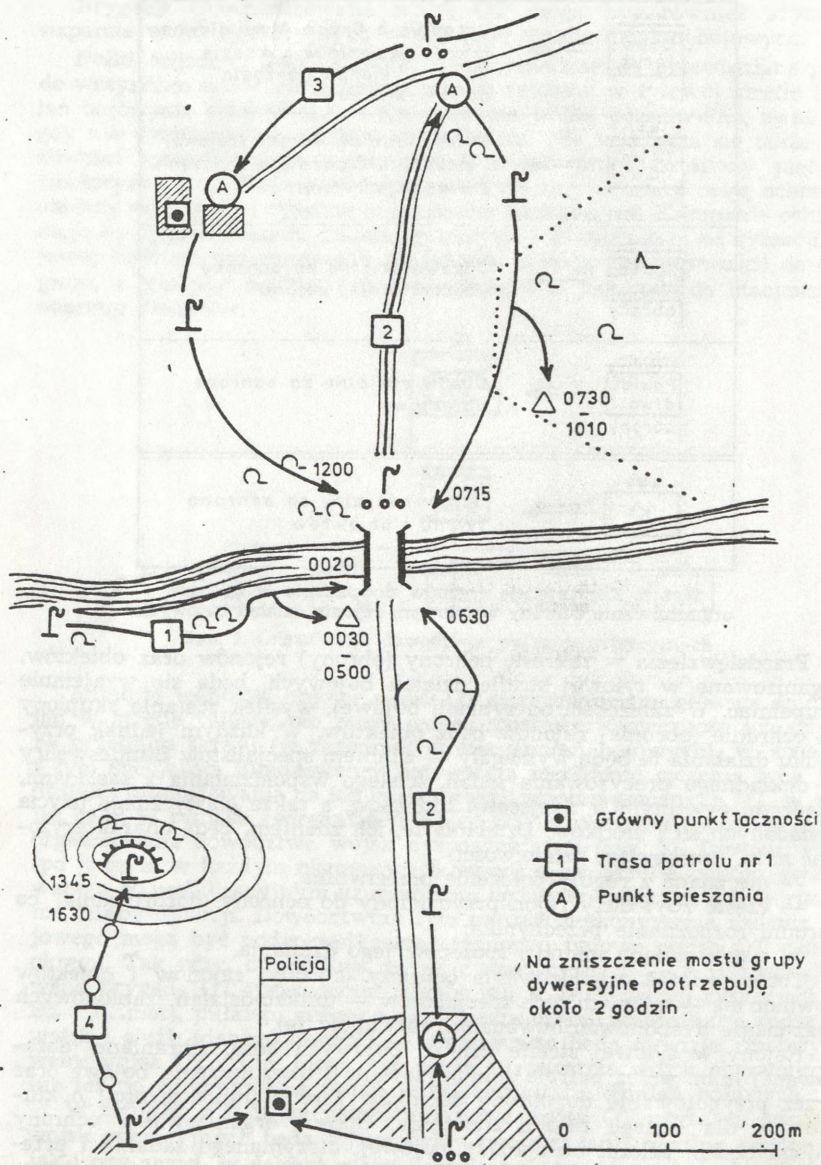
Rys. 6. Kompetencje organów dowodzenia w zakresie organizowania ochrony w tyłowym rejonie działań bojowych

Przedsięwzięcia w zakresie ochrony (obrony) rejonów oraz obiektów, organizowane w tyłowej strefie działań bojowych, będą się wzajemnie uzupełniać. W zależności od sytuacji bojowej, wysiłek zostanie skupiony na ochronie (obronie) rejonów bądź obiektów. W każdym jednak przypadku działania te będą wymagały — zdaniem specjalistów Bundeswehry — dokładnego precyzowania zadań, ścisłego współdziałania z sąsiadami, władzami cywilnymi i miejscową ludnością, a także elastycznego użycia posiadanych sił i środków. Działania te, ich zdaniem, będą charakteryzować m.in. następujące właściwości:

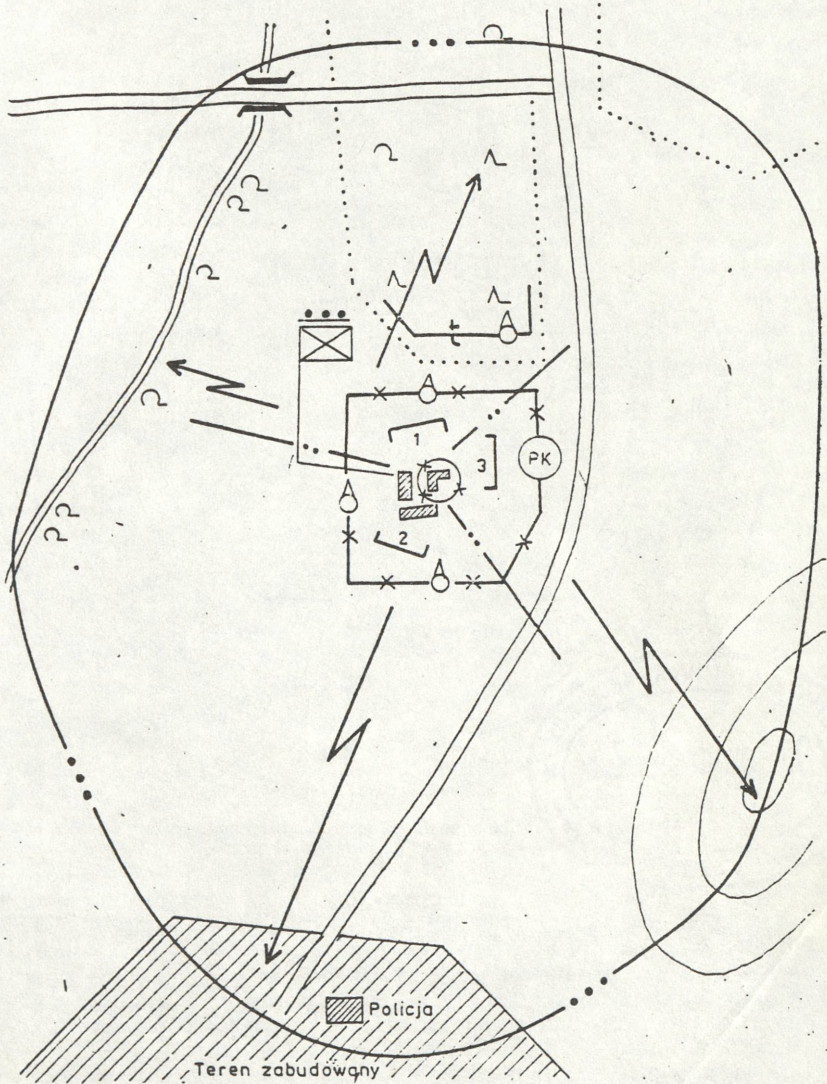
- nie znane z reguły położenie przeciwnika;
- często zbyt duży rejon przydzielony do ochrony (dozorowania), co utrudni rozpoznanie przeciwnika;
- ciągła zmiana metod i sposobów jego działania.

Toteż podczas organizowania ochrony (obrony) rejonów i obiektów powinno się — zdaniem tych specjalistów — unikać działań szablonowych oraz ciągle dysponować odwodami (odtworzać je).

Rejony w tyłowej strefie działań bojowych będą ochraniane (dozorowane) m.in. przez patrole zmotoryzowane i ubezpieczenia bojowe oraz przez przygotowanie do obrony odcinków terenu (miejscowości) o kluczowym dla danego rejonu znaczeniu. Sposób organizowania ochrony rejonu będzie zależał od sytuacji bojowej, otrzymanego zadania i przeznaczonych do tego celu sił i środków oraz przewidywanego czasu trwania ochrony. Natomiast obiekty będą ochraniane przez posterunki wartownicze, patrole (rys. 7) i ubezpieczenia bojowe (rys. 8) oraz przez przy-

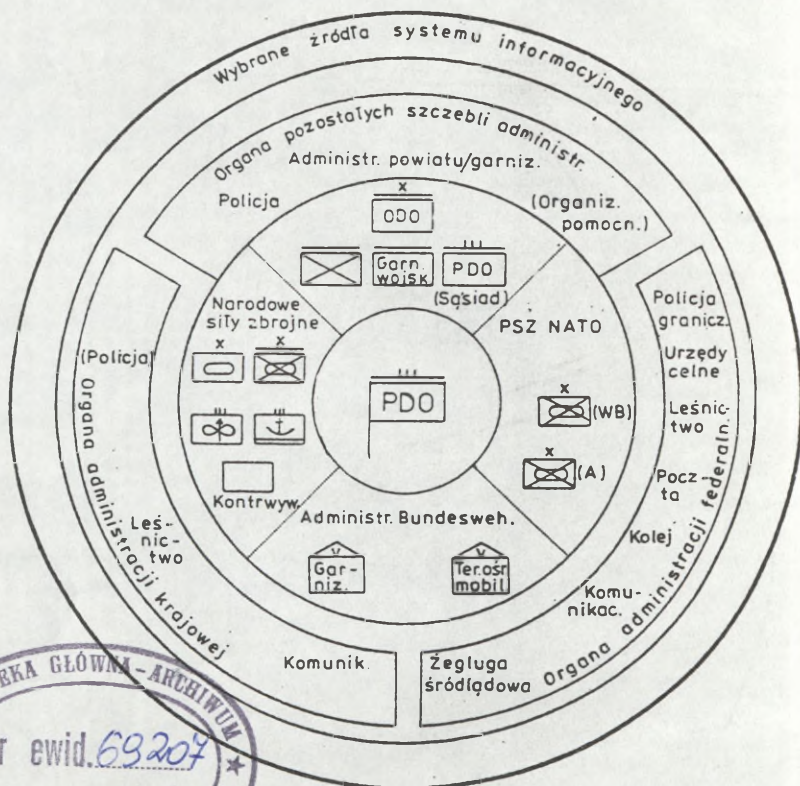
Rys. 7. Ochrona obiektu przez patrole

Rys. 8. Ubezpieczenie bojowe realizowane przez pluton ochrony

gotowanie tych obiektów do obrony okrężnej. Do ochrony obiektów, w zależności od ich wielkości i znaczenia, a także przewidywanego zagrożenia, mogą być użyte siły od plutonu do wzmocnionej kompanii, a do obrony okrężnej w niektórych przypadkach — do wzmocnionego batalionu piechoty zmotoryzowanej. Natomiast do obrony obiektów znajdu-

JEDNOSTKI BOJOWE WOJSK OBRONY TERYTORIALNEJ RFN

Rys. 9. Źródła informacji systemu informacyjnego powiatowego dowództwa obrony

jących się obok siebie, a zwłaszcza położonych w rejonie zurbanizowanym, może być użyty pułk ochrony. Wybór sposobu ochrony obiektu zależy będzie m.in. od przewidywanego jego zagrożenia.

W celu wykonania zadań, jednostki bojowe wojsk OT będą potrzebowały aktualnych i w miarę pełnych informacji o sytuacji bojowej, przeciwniku, wojskach własnych, sąsiadach, a także o przedsięwzięciach z zakresu obrony cywilnej. Jednostki te nie dysponują jednak etatowymi pododdziałami rozpoznawczymi. W związku z tym na szczeblu powiatowych dowództw obrony w czasie wojny będzie organizowany tzw. rejonowy system informacyjny. Obejmie on wszystkie możliwe źródła informacji znajdujące się na obszarze poszczególnych powiatowych dowództw obrony. Wszelkie informacje z danego powiatu będą przekazywane przez ten system na stanowisko kierownika powiatowego dowództwa obrony, gdzie będzie utworzona baza informacyjna dla potrzeb jednostek bojowych wojsk OT.

